[https://doi.org/10.52058/2695-1592-2022-2\(9\)-165-173](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2022-2(9)-165-173)

Каріна Ковінько

*викладач кафедри англійської мови,
факультету іноземних мов,
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
м. Харків, Україна,
<https://orcid.org/0000-0002-4082-9660>*

ВИКОРИСТАННЯ АВТЕНТИЧНИХ МАТЕРІАЛІВ З МЕТОЮ ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ У СФЕРІ МЕДІА КОМУНІКАЦІЇ

Анотація. Спираючись на запити, інтереси та бажання студентів, а також світові тенденції, автор звертає увагу на цільове використання аутентичних аудіо- та відео матеріалів, текстів для підвищення як вмотивованості, так і для рівня компетенції, знань, умінь та навичок здобувачів освіти у сфері медіа комунікації. Розглядаються етапи методичної роботи з аудіо- та відео матеріалами, визначаються правила та виокремлюються основні функції при роботі з аутентичними текстами. Як висновок аналізується ефективність та актуальність використання аутентичних матеріалів в процесі підготовки майбутніх спеціалістів.

Ключові слова: мотивація, навчання, здобувач освіти, автентичні матеріали, медіа комунікації, журналістика, відео- та аудіо матеріали.

Karina Kovinko

*Teacher of the English language department,
Faculty of Foreign Languages,
VN Kharkiv National University Karazina
Kharkiv, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0002-4082-9660>*

USE OF AUTHENTIC MATERIALS IN ORDER TO INCREASE MOTIVATION TO LEARN ENGLISH FOR FUTURE MEDIC SPECIALISTS

Abstract. The article is based on the requests, interests and desires of students, as well as global trends. The author draws attention to the targeted use of authentic audio and video materials, texts to increase motivation and competence, knowledge,

skills and abilities of media education. Stages of methodical work with audio and video materials are considered, rules are defined and the main functions at work with authentic texts are allocated. In conclusion, the effectiveness and relevance of the use of authentic materials in the training of future professionals is analyzed.

Keywords: motivation, training, education, authentic materials, media communications, journalism, video and audio materials.

Постановка проблеми. Сьогодні в Україні особлива увага приділяється пошуку нових методів та форм навчання під час викладання іноземних мов за допомогою яких можна було б досягнути високого рівня активності навчальної діяльності студентів та створювалися умови для підвищення їх мотивації до вивчення англійської мови. Хорошими помічниками для досягнення цієї мети слугують сучасні технічні засоби, особливе місце серед яких займають автентичні аудіо- та відеоматеріали. Вони надають можливість студентам удосконалювати навички сприйняття мови оригіналу, що відображає особливості національної культури, живу реальну дійсність (реальну мову спілкування) та стимулює пізнавальний інтерес здобувачів освіти, їх готовність обговорювати проблеми, вступати у дискусію.

В організації сучасного навчального процесу величезну роль відіграє мотивація студентів. Проблемою вивчення мотивації займаються як вітчизняні, так і зарубіжні психологи. Множинність підходів до розуміння сутності мотивації, її природи, структури, а також до методів її вивчення зумовлює складність та багатоаспектність проблеми мотивації. Але, незважаючи на різноманітність підходів, мотивація розуміється багатьма авторами як сукупність, система психологічно різнорідних факторів, що детермінують поведінку та діяльність людини. Якість діяльності та її результати залежать, насамперед, від бажання та потреб індивіда, його мотивів. У якості мотивів виступають потреби та інтереси, прагнення та емоції, установки та ідеали, що перебувають у взаємозв'язку між собою [4].

Сформувати мотивацію до навчання означає не просто визначити мету та мотиви, а й організувати навчальну діяльність так, щоб вона сприяла розкриттю внутрішнього мотиваційного потенціалу особи здобувача освіти. Виходячи з цього, можна розглянути умови для внутрішнього мотивування студентів. Одним із них є свобода вибору. Здобувачі освіти, які мають можливість самостійно обирати освітню установу, спеціальність, програму навчання, види занять, форму контролю відчуває набагато більшу відповідальність за результати.

Також важливим аспектом успішності може бути зняття зовнішнього контролю та зменшення застосування нагород та покарань за результати навчання, оскільки це призводить до ослаблення внутрішньої мотивації.

Зовнішні нагороди та покарання, перш за все, потрібні не для контролю, а для того, щоб здобувач освіти знав про успішність його діяльності та рівень його компетентності.

Мета даної статті полягає в тому, щоб показати, яким чином використання аутентичних матеріалів може вплинути на підвищення мотивації до оволодіння англійською мовою майбутніх журналістів.

Виклад основного матеріалу. Спираючись на запити, інтереси та бажання студентів, слід розробляти завдання навчання. Результати навчання повинні відповідати потребам здобувачів освіти, а також мають бути значущими для них. У студентів має складатися уявлення про те, що навчання та його підсумки є важливим кроком на життєвому шляху [3]. Стосовно журналістів мотивація оволодіння англійською мовою подвоюється, тому що майбутні фахівці в сфері медіа комунікацій мають змогу працювати по всьому світу, а знання іноземної мови суттєво полегшує цю досить складну задачу. Важливо організовувати заняття таким чином, щоб побудований процес навчання, підібрані матеріали з високим мотиваційним потенціалом були цікавими для студентів. Також цьому сприяють невимуснені відносини між викладачем та студентами під час заняття.

Сьогодні існує декілька підходів до визначення сутності автентичних матеріалів. Так, К.С. Кричівська дає визначення автентичним матеріалам, називаючи їх справжніми літературними, фольклорними, образотворчими, музичними творами, предметами реальної дійсності. До них відносить одяг, меблі, посуд та їх ілюстративні зображення, виділяє матеріали повсякденного та побутового життя в самостійну групу: прагматичні матеріали (оголошення, анкети-опитувальники, вивіски, етикетки, меню та рахунки, карти, рекламні проспекти з туризму, відпочинку, товарами, робочими вакансіями тощо), які за доступністю та побутовим характером застосування видаються досить значущими для створення ілюзії приналежності до середовища проживання носіїв мови. Авторка вважає, що їхня роль на порядок вища за автентичні тексти з навчального посібника, хоча вони можуть поступатися ним за обсягом [2]. З іншого боку, такий матеріал часом надто складний у мовному аспекті і не завжди відповідає конкретним завданням та умовам навчання. Для навчання рекомендується обирати методичні або навчально-автентичні тексти. Під навчально-автентичними текстами розуміються складені авторами тексти з урахуванням усіх параметрів автентичного навчального виробництва.

Основним критерієм автентичності є критерій функціональності. Під функціональністю мається на увазі орієнтація автентичних матеріалів для використання в життєвому середовищі та створення ілюзії залучення до нього, що є головним фактором в успішному оволодінні іноземною мовою. Робота над функціонально-автентичним матеріалом наближає здобувача освіти до реальних умов вживання мови, знайомить його з різноманітними

лінгвістичними засобами та готує до самостійного автентичного вживання цих засобів у мові.

Активне впровадження у практику роботи освітніх установ нових технічних засобів дозволяє виділити та розглядати використання відеоматеріалів як метод навчання. Використання автентичних відеоматеріалів служить не тільки для надання знань, але й контролю, закріплення, повторення, узагальнення, систематизації, і, отже, успішно виконує всі дидактичні функції. Застосування автентичних відеоматеріалів ґрунтується переважно на наочному сприйнятті інформації. Він (Воно – сприйняття) припускає як індуктивний, так і дедуктивний шляхи засвоєння знань, різний ступінь самостійності та пізнавальної активності учнів, допускає різні способи управління пізнавальним процесом. По суті, йдеться вже про комплексну дидактичну технологію [7].

Методична робота з використанням аудіо- та відеоматеріалів традиційно складається з трьох етапів: підготовчого, текстового або демонстраційного та після демонстраційного.

На першому, підготовчому етапі, мета викладача (полягає в тому, щоб) полегшити сприйняття іншомовної інформації для студентів, підготувавши певні завдання, наприклад, вправи на тлумачення змісту фрагмента з картинками або її назви, вибір вірних/невірних тверджень, визначення теми аудіо/відео фрагмента за пропонованим списком слів. Такі завдання допомагають здобувачам освіти активізувати свій словниковий запас, зібрати соціокультурні та фонові знання з певної теми, зняти як мовні проблеми, так і психологічну напругу.

Завдання, які виконуються безпосередньо під час прослуховування на демонстраційному етапі, спрямовані на засвоєння необхідної інформації. За допомогою таких вправ, як, наприклад, співвіднесення друкованої інформації з озвученою носієм мови, заповнення прогалін, вибору правильної відповіді із запропонованих варіантів, можна перевірити вміння учнів орієнтуватися у тексті аудіо та відеоматеріалу, знаходити потрібну інформацію.

На після демонстраційному етапі перевіряється ступінь розуміння та проникнення у зміст фрагмента загалом та його окремих частин. На цьому етапі можна виділити три типи вправ: репродуктивні, частково-репродуктивні та продуктивні чи творчі. Репродуктивні та частково-продуктивні види завдань краще пропонувати студентам з низьким та середнім рівнем мовної компетенції. Це, наприклад, такі завдання, де учням слід визначити, які із запропонованих тверджень відповідають, а які не відповідають сюжету фільму або книги; відповісти на конкретні питання, найчастіше це загальні питання, які потребують відповіді «так» чи «ні» чи розділові питання. Потім можуть слідувати альтернативні та спеціальні питання. Студентам з вищим рівнем мовної компетенції можна запропонувати творчі завдання. До них можна

віднести переказ сюжету новин, обговорення проблем документального фільму в малих групах, перетворення матеріалу (для майбутніх журналіста, наприклад, телевізійні новини перетворити на письмове подання новин – розповідь); продукування тексту (переказ, резюме, опис тощо); вирішення проблемних завдань (відбір інформації з певною метою, аналіз, аргументація, спростування, доказ, виокремлення суттєвого, головного); проектні завдання (доповіді, презентації, повідомлення з тематики тощо).

Серед автентичних матеріалів слід виокремити найбільш дієві та популярні для роботи з майбутніми фахівцями в сфері медіа комунікацій. Серед таких матеріалів приділимо увагу відеоматеріалам, аудіо матеріалам, текстам тощо.

Є. Ільченко стверджує, що відео- та аудіо матеріали – телевізійна та Інтернет продукція, яку можна використовувати як дидактичний матеріал, характеризується багаторазовістю перегляду та використанням різних режимів [1]. Отже, під час перегляду відеоматеріалів викладач може зупиняти відтворення з метою упередження розвитку проблеми, прогнозування. Відео- та аудіо матеріали зручні тим, що при виникненні труднощів у розумінні мови, що звучить, можна повернутися до потрібного фрагменту і подивитися або прослухати його ще раз.

На думку Г. А. Тюріної автентичні відеоматеріали мають ряд переваг: демонстрація носіями мови різних видів мовлення (монолог, діалог); приклади вербального, невербального (міміка, поза, жести, погляд) спілкування; спостереження за особливостями мови (лексичними, фонетичними); демонстрація культурних особливостей країни, що вивчається мови [5].

Ефективно та доцільно використовувати автентичні відео- та аудіо матеріали для майбутніх фахівців у сфері медіа комунікацій, тому що у студентів цієї спеціальності досить високий рівень володіння англійською мовою, сформований певний запас слів, конструкцій, знань з основних питань курсу. Автентичні відеоматеріали дозволяють здобувачам освіти зіставити, проаналізувати культуру іншомовних країн та культуру своєї країни. Успішний процес комунікації, тригером для якого виступили автентичні відеоматеріали, сприяє підвищенню внутрішньої мотивації студентів-журналістів для подальшого вивчення іноземної мови [6].

Таким чином, метою застосування автентичних відео- та аудіо матеріалів на заняттях з іноземної мови є розширення країнознавчих знань, розвиток мотивації, пізнавального інтересу, реалізація міжкультурного підходу та побудова діалогу між представниками різних культур. Успішне досягнення цих цілей можливе при систематичному включенні відеоматеріалів у хід навчального процесу та при правильно організованій методиці роботи з відеоматеріалами.

Наступним ефективним автентичним матеріалом є текст. Однією з основних видів мовної діяльності є читання, без якого неможливо формування

комунікативної компетенції. Читанню під час навчання іноземних мов завжди приділялося велике значення. Текст є основною навчально-методичною інформаційною одиницею навчання. Як продукт усного або письмового мовлення носіїв іноземної мови, що вивчається, він представляє особливу цінність як систематизований зразок функціонування мови в рамках теми, контексту, ситуації, проблеми, сфери та жанру спілкування, орієнтації на певного адресата, з відображенням певного соціального, діяльнісного фону, виразом соціальної, професійної, особистісної позиції. Автентичні тексти – це матеріали, що використовуються в реальному житті тих країн, де розмовляють тією чи іншою іноземною мовою, наприклад, авіаквитки, листи, рекламні проспекти, програми новин, газетні статті, тексти за фахом. Автентичні тексти, зазвичай, написані не для занять з іноземної мови, щоб студент вивчив лексику або граматичні структури, бо вони не спрощуються для використання на заняттях. Працюючи з такими текстами, можна наочно побачити, як носій мови висловив свою думку у тій чи іншій ситуації. Автор передає у вигляді тексту певну інформацію, яку здобувач освіти повинен зрозуміти, використовуючи свої знання лексики, мовних висловлювань і структури тексту. Існують певні функції та правила роботи з автентичним текстом. Слід виділити найголовніші (Серед функцій найголовнішими є):

- комунікативна функція - при виборі тексту потрібно визначити, ким написаний текст, для кого призначено і яку комунікативну мету він має. При цьому важливо вказати точне джерело, тому що це є важливою нормою в науковій роботі і сприяє критичному мисленню. Безпосередньо перед читанням тексту подивитися картинки, графіки, формули, заголовки та підзаголовки, щоб мати загальне уявлення про зміст тексту;

- інформативна функція – це які теми висвітлюються у тексті, відповіді на які питання можна знайти у тексті, яку інформацію хочу чи можу знайти у тексті. Таким чином активізується розумова діяльність, з'являються припущення, задіяні отримані раніше знання;

- лінгвістична функція – це аналіз мовних ознак, що можна використовувати як підготовчий етап для роботи з лексикою та обговорення змісту тексту;

- практична функція - це коли інформацію шукають, бо вона потрібна, цікава, корисна.

Автентичні матеріали, що використовуються в освітньому процесі, реалізують такі важливі функції:

1. Інформаційно-навчальна функція автентичних матеріалів виявляється у тому, що вони відтворюють умови природного мовного спілкування, передають інформацію про країну мови, що дозволяє більш ясно уявити ситуацію спілкування.

2. Організаційно-керуюча або мотивуюча функція проявляється в тому, що автентичні матеріали, забезпечуючи ефект присутності або співучасті, стимулюють мовну активність.

3. Інтегративна функція виявляється у тому, що автентичні матеріали є сполученням між частинами заняття та сприяють організації та систематизації навчальних етапів.

4. Ілюстративно-наочна функція виявляється в тому, що автентичні матеріали являють собою синтез усіх видів наочності, слугують засобом дистанційного занурення в природне середовище на всіх етапах навчання, тим самим частково компенсуючи її відсутність.

5. Розвиваюча функція виявляється у розвитку таких якостей особистості, як спостережливість, уява, увага, мислення, мовна пам'ять, розвиток умінь.

Розглянемо приклади використання автентичних матеріалів з англійської мови під час роботи з майбутніми фахівцями у сфері медіа комунікацій. Оскільки робота журналіста включає в себе вивчення та опрацювання різних джерел інформації, впливає необхідність вміння опрацьовувати, аналізувати та робити висновки як з використанням відео- та аудіо матеріалу, так і статей.

Існує декілька типів відеоматеріалів, які підвищують мотиваційну та мовну компетенції студентів журналістів. Наприклад, новини, інтерв'ю, різні типи шоу. Метою перегляду таких відеоматеріалів є занурення студентами у емоційно-сміслову атмосферу відео, створення мотивації до його перегляду. Для цього можна використовувати такі вправи: порівняння новин автентичного характеру з новинами на рідній мові, аналіз побаченого, виокремлення основного та другорядного змісту. Якщо мова йде про шоу, то після перегляду можна запропонувати рольову гру зі створення подібного шоу, але з іншим змістом. Після перегляду доцільно запровадити дискусію, можна опрацювати роздатковий матеріал (наприклад, true/false, fill in the gaps), критика, персоналізація, доопрацювання сценарію, тощо. Перевагою використання відеоматеріалів є те, що за допомогою візуалізації легше сприймається зміст. Мотиваційний аспект має вирішальне значення і для активізації всіх психологічних процесів – мислення, сприйняття, розуміння і засвоєння іншомовного матеріалу. Для цього необхідно підвищувати рівні мотивації, але сприяючи розвитку пізнання та інтелектуальної діяльності здобувачів освіти, прагнучи, зрештою, ефективності процесу навчання.

Аудіо матеріали також посідають досить значуще місце в навчанні майбутніх журналістів, оскільки тісно пов'язані з їхньою безпосередньою професійною діяльністю. Прикладами аудіо матеріалів є записи розмов політиків, радіо програми, репортажі з місця подій без прямого включення тощо. Для підвищення якості роботи з автентичним аудіо матеріалами

використовуються наступні вправи: відповіді на питання за змістом почутого, дискусія, переказ, а також вправи роздаткового матеріалу. Мотиваційним аспектом є покращення вимови, сприйняття англійської мови на слух, підготовка до розмов з носієм мови тощо.

Не менш важливим автентичним матеріалом є текст. Підбір текстів для майбутніх фахівців сфері медіа комунікацій має бути досить прискіпливим та відповідати рівню освіти. Прикладами таких текстів є газети, реклама, брошури тощо. Під час вибору текстів слід приділити увагу наступним аспектам: текст має бути сучасним та актуальним, відповідати рівню володіння здобувачами освіти англійською мовою, не має бути великим та монотонним, відповідати інтересам студентів, спонукати до вислову свої думок та припущень. Роботу с текстом можна розділяти на декілька етапів: перший раз студенти читають текст задля загального розуміння, друге читання це виокремлення основного, а під час третього читання можливо приділити більше уваги складним граматичним конструкціям та новій лексиці. Мотиваційним аспектом роботи з автентичним текстом є покращення мовних навичок, розширення професійного словникового запасу, знакомство з культурою мови, розбір складних граматичних конструкцій з використанням візуалізації. Підбір вправ до тексту являє собою широкий спектр граматичних та лексичних вправ, які краще за все виконувати письмово.

Висновки. Отже, аналіз даних наведених у статті дозволяє стверджувати, що використання автентичних аудіо/відеоматеріалів та текстів при правильно побудованій роботі з ними дозволяє ефективно формувати навички сприйняття та розуміння тексту на слух, сприяє швидкому та легкому засвоєнню об'ємного навчального матеріалу, розвиває пам'ять здобувачів освіти, налаштовує їх на активну роботу під час заняття. Використання автентичних відеоматеріалів допомагає сформувати в учнів позитивну мотивацію до навчальної діяльності, яка спонукає їх до завзятої систематичної навчальної роботи. З цього випливає, що на даному етапі навчання особливо важливо створювати реальні ситуації спілкування англійською мовою, використовуючи матеріали, взяті з життя носіїв мови або складені з урахуванням особливостей їхньої культури та менталітету відповідно до прийнятих та використовуваних мовних норм. Застосування подібних автентичних матеріалів дозволить з більшою ефективністю здійснювати навчання всіх видів мовної діяльності.

Література:

1. Ильченко Е. Использование видеозаписи на уроках английского языка // Первое сентября. Английский язык. 2003. № 9. С. 7–9.
2. Кричевская, К. С. Прагматические материалы, знакомящие учеников с культурой и средой обитания жителей страны изучаемого языка / К. С. Кричевская. // Иностранные языки в школе. 2016. № 1.

3. Маркова, А. К. Формирование мотивации учения. / А. К. Маркова. М.: Просвящение, 2014.
4. Подласый, И. П. Педагогика: Новый курс: Учеб. для студ. высш. учеб. Заведений. / И. П. Подласый. М.: ВЛАДОС, 2013.
5. Тюрина Г. А. Аутентичные видеоматериалы как средство оптимизации процесса обучения английскому языку в школе // Актуальные проблемы английской лингвистики и лингводидактики. М. : Национальный книжный центр, 2018 [Электронный ресурс]. Режим доступа : <https://elibrary.ru/item.asp?id=35224147> (дата обращения: 04.10.2019)
6. Федорова С. В., Фукс Н. В. Использование видеоматериалов на уроке иностранного языка // Записки горного института. 2008 [Электронный ресурс]. Режим доступа : <https://cyberleninka.ru/article/n/ispolzovanie-videomaterialov-na-uroke-inostrannogoyazyka> (дата обращения: 05.10.2019)
7. Loneran, J. Video in Language Teaching / Loneran J. Cambridge University Press, 2014.

References:

1. Il'chenko, E. (2003). Ispol'zovanie videozapisi na urokah anglijskogo jazyka [The use of video recording in English lessons]. Pervoe sentjabrja. Anglijskij jazyk - First of September. English language, 9, 7–9 [in Russian].
2. Krichevskaja, K. S. (2016). Pragmaticheskie materialy, znakomjashhie uchenikov s kul'turoj i sredoj obitaniya zhitelej strany izuchaemogo jazyka [Pragmatic materials that introduce students to the culture and habitat of the inhabitants of the country of the language being studied]. Inostrannye jazyki v shkole – Foreign languages at school, 1 [in Russian].
3. Markova, A. K. (2014). Formirovanie motivacii uchenija [Formation of learning motivation]. М.: Prosvjashhenie [in Russian].
4. Podlasyj, I. P. (2013). Pedagogika: Novyj kurs [Pedagogy: New course]. М.: VLADOS [in Russian].
5. Tjurina, G. A. (2018). Autentichnye videomaterialy kak sredstvo optimizacii processa obuchenija anglijskomu jazyku v shkole. Aktual'nye problemy anglijskoj lingvistiki i lingvodidaktiki [Authentic video materials as a means of optimizing the process of teaching English at school. Actual problems of English linguistics and linguodidactics]. М. : Nacional'nyj knizhnyj centr [in Russian].
6. Fedorova, S. V., Fuks, N. V. (2008). Ispol'zovanie videomaterialov na uroke inostrannogo jazyka [The use of video materials in a foreign language lesson]. Zapiski gornogo instituta - Notes of the Mining Institute, Retrived from <https://cyberleninka.ru/article/n/ispolzovanie-videomaterialov-na-uroke-inostrannogoyazyka> [in Russian].
7. Loneran, J. Video in Language Teaching / Loneran J. Cambridge University Press, 2014.